

2023-09-05

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KUN-2022-00065

Politikerinitiativ - Utred underutnyttjandet av avgiftsbefrielse för kulturskoleavgifter i Nacka

Inkom den 14 juni 2022 av Jan Salomonsson, (V)

Förslag till beslut

Kulturnämnden noterar redovisningen. Politikerinitiativet är därmed färdigbehandlat.

Sammanfattning av ärendet

Vänsterpartiet pekar på att barn som lever i hushåll med försörjningsstöd, sannolikt är gravt underrepresenterade bland deltagare i kommunens kundval kulturskola. Nämnden får in väldigt få ansökningar om avgiftsbefrielse per år. Grunden för avgiftsbefrielse utgår i princip från att familjen beviljats försörjningsstöd. Vänsterpartiet föreslår därför att kulturnämnden ger kultur- och fritidsdirektören i uppdrag att utreda i vilken grad avgiftsbefrielsen underutnyttjas, vilka eventuella faktorer som kan tänkas ligga bakom, samt återkomma med åtgärdsförslag som motverkar dessa faktorer. Vidare föreslår Vänsterpartiet att nämnden ger kultur- och fritidsdirektören i uppdrag att i samverkan med arbets- och etableringsenheten, inrätta en arbetsordning som säkerställer en proaktiv kommunikation till barnfamiljer då de beviljas ekonomiskt bistånd, samt att formulera förslag till kvantitativa målsättningar för deltagande i kulturskolan genom systemet för avgiftsbefrielse.

Utredningen visar att faktorer som utgör hinder för ansökan, är att vårdnadshavare upplever det som skamligt, att ansökningsblanketten är för krånglig samt att det finns språkbarriärer. Därför planeras information tas fram på olika språk. Blanketten är svår att göra enklare, men den ska göras tillgänglig på engelska i bokningssystemet.

Det är en utmaning att nå ut till målgruppen, då ekonomiskt bistånd är sekretessbelagd information. Samverkan med arbets- och etableringsenheten gällande information till målgruppen har tidigare genomförts i omgångar, och inför hösten har en ny dialog om samverkan inletts. Kommunen har inte tillgång till statistik om antal barn 7-19 år, som lever i hushåll med ekonomiskt bistånd. Därmed bedöms det inte vara möjligt att formulera kvantitativa målsättningar för deltagande baserat på andel unika barn och

ungdomar inom målgruppen. Det är dock viktigt att säkerställa en god samverkan med arbets- och etableringsenheten, i syfte att årligen öka antalet beviljade ansökningar.

Förslagen i politikerinitiativet

Vid *kulturnämndens* sammanträde den 14 juni 2022 lämnade Jan Salomonsson (V) in ett politikerinitiativ. I politikerinitiativet föreslås att

- Kulturnämnden ger kultur- och fritidsdirektören i uppdrag att utreda i vilken omfattning möjligheten till avgiftsbefrielse för kulturskoleavgift underutnyttjas av den relevanta målgruppen i kommunen.
- Kulturnämnden ger kultur- och fritidsdirektören i uppdrag att efter genomförd utredning enligt ovan, återkomma till nämnden med en rapport om utredningens resultat, en redogörelse för de faktorer man bedömer bidrar till eventuellt underutnyttjande samt mot dessa faktorer riktade åtgärdsförslag.
- Kulturnämnden ger kultur- och fritidsdirektören i uppdrag att i samordning med arbets- och företagsenheten inrätta en arbetsordning som säkerställer att barnfamiljer i samband med beviljande av försörjningsstöd proaktivt informeras om möjligheten att få avgiftsfri kulturskola, samt erbjuds kontakt med kultur- och fritidsenheten ifall assistans med att fylla i ansökan önskas.
- Kulturnämnden ger kultur- och fritidsdirektören i uppdrag att formulera förslag till kvantitativa målsättningar för deltagande i kulturskolan genom systemet för avgiftsbefrielse, vilka kan antas av nämnden och tillämpas som måttstockar vid framtida utvärdering av de åtgärder som vidtas på området.

Ärendets beredning

Vid kulturnämndens sammanträde den 20 september 2022, beslutade nämnden att ge kultur- och fritidsdirektören i uppdrag att utreda ärendet och återkomma till nämnden med förslag till beslut.

Enhetens utredning och bedömning

Kort bakgrund

Målgruppen som har rätt att delta i kommunens kundval kulturskola är alla barn mellan 7-19 år, samt unga vuxna mellan 19-24 år som är/varit inskrivna vid gymnasiesärskola, och som är folkbokförda i Nacka. Barn och ungdomar som är på flykt, och är bosatta i Nacka, ingår också i målgruppen. Kommunen tar in en terminsavgift för deltagande i kulturskola, men det finns möjlighet till avgiftsbefrielse. Grunden för avgiftsbefrielse utgår från familjens disponibla inkomst minskat med vissa utgifter enligt Socialstyrelsens riksnorm för ekonomiskt bistånd. Ansökan om avgiftsbefrielse görs hos kultur- och fritidsenheten, och ska göras terminsvis i samband med kursstart.

Ansökan om av avgiftsbefrielse

Under år 2022 inkom totalt nitton ansökningar om avgiftsbefrielse, varav en ansökan avslogs. Under vårterminen 2023 inkom totalt nitton ansökningar, varav fyra ansökningar avslogs på grund av att uppgifter saknades, eller att sökande redovisade för höga inkomster.

Faktorer som kan vara hinder för ansökan

I dialog med verksamhetsansvariga på kulturskolorna, har det framkommit att det finns vårdnadshavare som upplever det som skamligt att ansöka om avgiftsbefrielse, och att de därför avstår från att göra det. En del har också återkopplat att det är krångligt för vårdnadshavare att fylla i ansökan. Enheten har därför undersökt möjligheten att förenkla blanketten, men kommit fram till att vårdnadshavaren måste fylla i nödvändiga uppgifter om inkomster och utgifter, enligt normen för försörjningsstöd. Det är inte möjligt att få en systemöverföring av dessa uppgifter på grund av sekretess.

Mot bakgrund av att det är sekretessbelagt vilka familjer som beviljats ekonomiskt bistånd, är det en utmaning att nå ut med information till den specifika målgruppen. Det är endast företags- och etableringsenheten som på ett effektivt sätt, kan informera dessa familjer om kulturskolornas utbud, och vilka möjligheter som finns gällande avgiftsbefrielse.

Ytterligare en faktor som kan vara ett hinder, är språksvårigheter. Om vårdnadshavaren inte förstår svenska, behöver den hjälp med att tolka ansökningsblanketten, vilket kan försvåra ansökan. Enhetens bedömning är att ökningen av ansökningar under vårterminen 2023, till stor del berodde på utökad information till flyktingar. Kommunen hade bland annat en ukrainsk tolk som hjälpte flyktingfamiljer från Ukraina att fylla i ansökan.

Proaktiv information om avgiftsbefrielse

Kultur- och fritidsenheten genomför årligen övergripande kommunikationsinsatser gällande kommunens kulturskoleverksamhet. I dessa insatser ingår information om möjligheten att ansöka om avgiftsbefrielse. Blanketten för ansökan om avgiftsbefrielse finns tillgänglig på startsidan i kommunens bokningssystem för kundval kulturskola. I blanketten står det angivet att kultur- och fritidsenheten kan hjälpa till med ansökan. Enheten uppmuntrar kontinuerligt ansvariga på kulturskolorna att informera vårdnadshavare om möjligheten att ansöka om avgiftsbefrielse. Inför årets hösttermin har enheten genomfört nedan kommunikationsinsatser:

- Utskick av folder, i digitalt och fysiskt format, till grundskolor som anmält intresse att sprida informationen till elever och vårdnadshavare
- Utskick av folder för utdelning på bibliotek, fritidsgårdar och kulturhus.
- Annons i lokalpress

- Nyhet på Nacka.se och olika inlägg på Facebook

Enheten har i olika omgångar samarbetat med arbets- och etableringsenheten gällande kommunikation om kulturskolornas utbud, och möjligheten att ansöka om avgiftsbefrielse. Enheten samarbetar även med kommunens samordnare för samverkan med civilsamhället, för att nå ut med information till barnfamiljer som inte känner till möjligheterna att delta i kulturskola. Kommunens samordnare för ”Framgång Fisksätra” är ytterligare en samverkanspart för att nå ut med information till fler inom målgruppen.

Kultur- och fritidsenheten har inlett en ny dialog med arbets- och etableringsenheten, för att uppnå en kontinuerlig samverkan med kommunens socialsekreterare som möter barnfamiljer med ekonomiskt bistånd. Syftet är att dessa familjer ska få information om möjligheterna att delta i kommunens kulturskolor med avgiftsbefrielse.

För att nå ut med kommunikationen till nya målgrupper, kan det bli aktuellt att ta fram informationsmaterial på fler språk än svenska. Det gjordes bland annat i samband med flyktingvågen 2016. Enheten planerar även att snarast lägga upp en engelsk version av ansökningsblanketten för avgiftsbefrielse i bokningssystemet.

Kvantitativa målsättningar gällande deltagare med avgiftsbefrielse

Arbets- och etableringsenheten rapporterar kontinuerligt statistik gällande ekonomiskt bistånd till Socialstyrelsen. Statistiken som innehåller uppgifter om antal barn i hushåll, är en fil som skapas av verksamhetssystemet Lifecare. Tyvärr är systemet bristfälligt, vilket gör att företags- och etableringsenheten inte kan få fram statistik om antal barn 7-19 år, som lever i hushåll med ekonomiskt bistånd. Det går endast att få statistik gällande åldersgruppen 0-18 år, respektive unga som är 18-20 år. Arbets- och etableringsenheten arbetar för att på sikt få ett utvecklat statistikverktyg, som gör det möjligt att få ut mer detaljerad statistik än i dagsläget. I tabellen nedan presenteras statistiken gällande år 2021 och 2022. Först i början av nästa år kan en samlad statistik tas fram gällande år 2023.

Jämförelsetal	År 2021	År 2022
Antal hushåll med ekonomiskt bistånd	873	659
Antal barn under 18 år	539	376
Antal hemmavarande ungdomar 18-20 år	71	63

Mot bakgrund av ovan gör kultur- och fritidsenheten bedömningen, att det i dagsläget inte går att ta fram kvantitativa målsättningar gällande nyttjandegraden av avgiftsbefrielse, baserat på andelen barn och ungdomar som är 7-19 år. Däremot ser enheten behov av att utveckla och säkerställa samverkan med arbets- och etableringsenheten, i syfte att årligen öka antalet beviljade ansökningar.

Ekonomiska konsekvenser

Planerade kommunikationsinsatser ryms inom ramen för nämndens budget.

Konsekvenser för barn

Ärendet sätter fokus på flyktingbarn, och barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd. Dessa barn tillhör en sårbar och utsatt målgrupp som har svårt att göra sig hörd. Genom förbättrad samverkan i kommunen och riktade informationsinsatser skapas förutsättningar för att fler barn i målgruppen ska få möjligheter att delta i avgiftsfria kulturaktiviteter.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 5 september 2023

Bilaga Politikerinitiativ, Utred underutnyttjandet av avgiftsbefrielse för kulturskoleavgifter i Nacka, av Jan Salomonsson (V)

Anders Mebius
Kultur- och fritidsdirektör
Stadsledningskontoret

Anna Hörnsten
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten